

Motion till riksdagen 2020/21:2412

av **Aylin Fazelian m.fl. (S)**

Uttorkningen av Urmiasjön

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska sätta press på Iran för att stoppa uttorkningen av Urmiasjön och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Uttorkningen av Urmiasjön kräver omedelbara internationella insatser, för att stoppa den humanitära kris och det miljöhot som annars väntar.

Urmiasjön är en saltsjö i nordvästra Iran, väst om Kaspiska havet. Urmiasjön, som en gång var världens näst största saltsjö, har idag förlorat 80 % av sin yta till följd av en auktoritär regims destruktiva politik.

Med en accelererande uttorkning, stigande salthalt och kraftfulla saltvattenvindar hotas livet för över 14 miljoner människor – för att inte tala om hotet mot ett viktigt ekosystem. Processen benämns som en av världens största miljökatastrofer, jämte uttorkningen av Aralsjön, som med ett liknande öde dränerats av en destruktiv jordbrukspolitik.

Press på Iran och internationell dialog krävs omedelbart för att stoppa en regional humanitär kris och slutet för ett oersättligt ekosystem.

En humanitär katastrof

Utöver kränkningarna av de mänskliga rättigheterna i Iran i stort, bedriver Irans regim en centraliseringspolitik där områden utanför centrala Iran negligeras, i syfte att urholka rättigheter och förutsättningar för landets etniska och religiösa minoriteter.

Uttorkningen av Urmiasjön är ett sådant exempel. Den dramatiska minskningen av sjön beror delvis på ett torrare klimat (vilket förklarar en viss upphöjd vattennivå till följd av ökad nederbörd), men framförallt finner uttorkningen sina skäl i olika former av medveten dränering från statens sida. Regimens bygge av en väg som korsar sjön har

påskyndat uttorkning, jämte bygget av olika dammar över floderna som utmynnar i Urmiasjön, vilket kapat vattentillförseln.

Urmiasjöns uttorkning hotar tillgången till rent vatten, gör odlingsmarker obrukbara och har påvisat ökad sårbarhet för astma och cancer. De växande saltvattenvindarna fortsätter att öka i omfattning och riskerar otaliga människors liv, hälsa och hem. Skulle sjön torka ut helt, väntar en regional katastrof där miljontals människor tvingas på flykt.

Den breda oron för uttorkningen av Urmiasjön har lett till flera demonstrationer mot regimens agerande. Hundratusentals organiserade i demonstrationståg har slagits ner med kraft och lett till godtyckliga fängslanden. Regimens senaste förslag om att omplacera människor som bor omkring Urmia har lett till rädsla bland befolkningen och ytterligare förstärkt människorättsorganisationers varningar om att Irans regim i olika former bedriver en agenda om etnisk rensning.

En miljökatastrof

Uttorkningen av Urmiasjön är också ett hot mot ett viktigt ekosystem i regionen och mot sjöns rika biologiska mångfald. Sjön är idag hem till över tvåhundra arter av fåglar, fyrtio arter av reptiler och närmare trettio arter av däggdjur, inklusive det sällsynta gulrådjuret. Drastiskt minskade sjönivåer och en ökad salthalt har lett till att sjön tappat sin attraktionskraft och blivit obeboelig för stora delar av det rika djurlivet.

Utan insatser riskerar sjön att inom snar framtid torka ut helt – en enorm miljökatastrof när ett av världens viktigaste ekosystem går förlorat.

Internationell samverkan kan stoppa krisen

Som en stark röst i det internationella samfundet för en hållbar värld och en röst för efterlevnaden av de mänskliga fri- och rättigheterna, behöver Sverige ta ledartröjan för att sätta press på Irans regim att stoppa uttorkningen av Urmiasjön.

Aylin Fazelian (S)

Anna Wallentheim (S)

Emilia Töyrä (S)

Azadeh Rojhan Gustafsson (S)

Magnus Manhammar (S)